

HƯỚNG DẪN SOẠN VĂN LỚP 6

BÀI: CHỮA LỖI DÙNG TỪ

I. Lặp từ

Giải câu 1 – Lặp từ (Trang 68 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Gạch dưới những từ ngữ giống nhau trong các câu sau đây:

a) Gậy tre, chông tre chống lại sắt thép của quân thù. Tre xung phong vào xe tăng, đại bác. Tre giữ làng, giữ nước, giữ mái nhà tranh, giữ đồng lúa chín. Tre hi sinh để bảo vệ con người. Tre, anh hùng lao động! Tre, anh hùng chiến đấu!

(Thép Mới)

b) Truyện dân gian còn có nhiều chi tiết tưởng tượng kì ảo nên em rất thích đọc truyện dân gian.

Trả lời:

a) Từ “tre” được lặp lại 7 lần, “giữ” 3 lần, “anh hùng” 2 lần.

b) Lặp là lỗi lặp thừa từ ngữ (truyện dân gian).

Giải câu 2 – Lặp từ (Trang 68 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Việc lặp đi lặp lại từ tre ở ví dụ a có gì khác việc lặp từ ở ví dụ b?

Trả lời:

a) Đây là phép lặp có chủ đích nhằm làm tạo nhịp điệu cho lời văn, gợi hình ảnh, nhấn mạnh sức mạnh của tre.

b) Lặp là lỗi lặp thừa từ ngữ (truyện dân gian) làm cho câu văn không trôi chảy, gây cảm giác nặng nề.

Giải câu 3 – Lặp từ (Trang 68 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Chữa lại câu mắc lỗi lặp từ.

Trả lời:

– Bỏ từ ngữ lặp, viết lại câu, ví dụ: Truyện dân gian thường có nhiều chi tiết tưởng tượng kì ảo nên em rất thích đọc nó hay Em rất thích đọc truyện dân gian vì loại truyện này có nhiều chi tiết tưởng tượng kì ảo.

– Thay thế từ ngữ lặp bằng các đơn vị đồng nghĩa, ví dụ: Truyện dân gian có nhiều chi tiết tưởng tượng kì ảo nên em rất thích đọc thể loại này.

II. Lẫn lộn các từ gần âm

Giải câu 1 – Lẫn lộn các từ gần âm (Trang 68 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Trong các câu sau, những từ nào dùng không đúng?

a) Ngày mai, chúng em sẽ đi thăm quan Viện bảo tàng của tỉnh.

b) Ông họa sĩ già nhấp nháy bộ ria mép quen thuộc.

Trả lời:

a) Từ dùng sai là từ thăm quan

b) Từ dùng sai là từ nhấp nháy

Giải câu 2 – Lẫn lộn các từ gần âm (Trang 68 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Nguyên nhân mắc các lỗi trên là gì?

Trả lời:

Nguyên nhân dùng sai là do lẫn lộn với các từ gần âm.

– Trường hợp (a) này người sử dụng lẫn 2 từ thăm quan và tham quan (nghĩa là tận mắt xem xét để mở rộng hiểu biết hay thưởng thức).

– Trường hợp (b) này người sử dụng lẫn với từ Nhấp nháy – mở ra lại nhắm lại liên tiếp, hoặc chỉ ánh sáng lúc loé lên, lúc tắt liên tục; nhấp máy chỉ chuyển động khẽ, liên tiếp.

Giải câu 3 – Lẫn lộn các từ gần âm (Trang 68 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Hãy viết lại các từ bị dùng sai cho đúng.

Trả lời:

Sửa lại:

– Thay từ thăm quan thành tham quan

– Thay từ nhấp nháy thành nhấp máy

III. Luyện tập

Giải câu hỏi 1 – Luyện tập (Trang 68 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Hãy lược bỏ những từ trùng lặp trong các câu sau:

- Bạn Lan là một lớp trưởng gương mẫu nên cả lớp ai cũng đều rất lấy làm quý mến bạn Lan.
- Sau khi nghe cô giáo kể câu chuyện ấy, chúng tôi ai cũng thích những nhân vật trong câu chuyện này vì những nhân vật ấy đều là những nhân vật có phẩm chất đạo đức tốt đẹp.
- Quá trình vượt núi cao cũng là quá trình con người trưởng thành, lớn lên.

Trả lời:

Cả ba câu đều mắc lỗi: lỗi lặp thừa từ.

Sửa lại:

- Bạn Lan là một lớp trưởng gương mẫu nên cả lớp ai cũng rất lấy làm quý mến bạn ấy.

b) Sau khi nghe cô giáo kể, chúng tôi ai cũng thích những nhân vật trong câu chuyện vì họ đều là những người có phẩm chất tốt đẹp.

c) Quá trình vượt núi cao cũng làm con người trưởng thành.

Giải câu hỏi 2 – Luyện tập (Trang 69 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Hãy thay từ dùng sai trong các câu dưới đây bằng những từ khác. Theo em, nguyên nhân chủ yếu của việc dùng sai đó là gì?

a) *Tiếng Việt có khả năng diễn tả linh động mọi trạng thái tình cảm của con người.*

b) *Có một số bạn còn bàng quang với lớp.*

c) *Vùng núi này còn khá nhiều thủ tục như: ma chay, cưới xin đều cỗ bàn linh đình; ốm không đi bệnh viện mà ở nhà cúng bái, ...*

Trả lời:

Các câu đều mắc lỗi lẫn lộn các từ gần âm

– Hãy so sánh để phân biệt ý nghĩa của các từ gần âm, để nhầm lẫn:

+ linh động / sinh động: linh động nghĩa là không gò bó, câu nệ vào khuôn mẫu, không theo nguyên tắc một cách cứng nhắc; sinh động nghĩa là có khả năng gợi ra những trạng thái, hình ảnh ở nhiều dạng vẻ khác nhau như cuộc sống thực.

+ bàng quang / bàng quan: bàng quang chỉ bộ phận chứa nước tiểu; bàng quan là thái độ thờ ơ, xem mình như người đứng ngoài, làm như không có quan hệ đến mình.

+ thủ tục / hủ tục: thủ tục chỉ những việc làm phải theo trình tự đã quy định; hủ tục chỉ những phong tục đã lạc hậu, lỗi thời, không lành mạnh.

– Chữa lại là:

+ Thay linh động bằng sinh động

+ Thay bàng quang bằng bàng quan

+ Thay thủ tục bằng hủ tục